

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” – област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателен процес, обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 83/17.10.2017 г., с кандидат доц. д-р Георги Иванов Митов

1. В конкурса за професор по наказателен процес в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ доц. д-р Георги Иванов Митов е единствен кандидат. За участието си в него той представя седем научни труда, които са публикувани след заемането на научната длъжност „доцент”. От тях един е хабилитационен труд – монографията „Наказателни дела от частен характер” /С. : Сиби, 2017, 292 с./, а останалите са научни статии.

2. Професионалният път на доц. д-р Георги Митов се характеризира преди всичко с изключително плодотворното съчетаване на преподавателската, научноизследователската и практическата му дейност. На това се дължи високият експертен капацитет на кандидата в областта на наказателноправните науки. Той е магистър по право от СУ „Св. Кл. Охридски”. В периода 1989-2013 г. последователно е асистент, старши асистент и главен асистент в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски”. От 2013 година е доцент по наказателен процес. Същевременно в периода 1994-2012 е последователно асистент, старши асистент, главен асистент и в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“. От 2012 година заема научната длъжност доцент и в този университет. След успешни защиты на

дисертации от 2010 година е доктор по право, а от 2016 година – доктор на юридическите науки.

Доц. д-р Георги Митов има богат практически опит като адвокат, като арбитър, като заместник-председател на Комисията по помилванията към Президента на Република България. Наред с това той има значителна както по обхват, така и по резултати експертна дейност в полза на различни държавни органи и институции. Доц. д-р Георги Митов е автор на множество научни публикации – 7 книги /от които 2 в съавторство/ и над 50 статии в областта на наказателно-процесуалното и наказателно-изпълнителното право у нас и в чужбина. Специално следва да се подчертае, че научните си достижения е използвал и при осъществяването на редица изследователски проекти, довели до значими не само теоретични, но и практически резултати.

3. Монографията „Наказателни дела от частен характер” е задълбочено, цялостно и актуално изследване. Структурата ѝ включва увод, три глави и заключение. В началото са посочени използваните съкращения, а в края е приложена и библиография.

Водещата цел на автора е чрез осъщественото изследване да способства за преодоляване на negliжирането на делата за престъпления от частен характер като създаде цялостна концепция за тяхното разглеждане. Тази цел е постигната. Вниманието е акцентирано върху това, че макар и делата за престъпления от частен характер да са относително малка част от наказателните дела, и при тях е необходимо да се осигури защита от престъпни посегателства срещу правата и законните интереси на гражданите. Понастоящем относимата уредба не винаги позволява това. Установени са множество празноти и неясноти, които създават различни проблеми при правораздаването. Те се дължат не само на несъвършенства на процесуалното наказателно законодателство. В редица случаи те са

свързани с проблеми при регламентирането на престъпленията от частен характер в материалното наказателно законодателство /с. 9-11, с. 36, с. 41-43/. Авторът не само откроява проблемите на правораздаването по дела за престъпления от частен характер. След задълбочен анализ той предлага и убедителни пътища за решаването им. Затова резултатите от изследването биха могли да се използват както в законодателната дейност, така и в съдебната практика. Това предопределя високата не само научна, но и практическа стойност на монографичния труд.

Ясно формулираната цел на изследването позволява на автора прецизно да очертае и неговия предмет. Всички основни въпроси, включени в този предмет, са разгледани систематично и задълбочено. И това се дължи не само на високия професионален капацитет на автора, нито само на точния и достъпен език на изложението, характеризиращ се и с необходимими уточнения на съдържанието и обема на използваните понятия /с. 11, с. 21, с. 36 и др./. От значение е и правилно избраната система от методи при осъществяване на изследването. Сред тях се открояват историческият, сравнителноправният и правнологическият методи на изследване. За постигнатите резултати допринася и детайлното познаване от автора на относимата към разглежданите проблеми съдебна практика /с. 47-50, с. 52-56, с. 58, с. 101, с. 103, с. 119-124, с. 128-134, с. 140-145, с. 155-156, с. 162-166, с. 168, с. 172, с. 174, с. 176, с. 184-185, с. 193, с. 198, с. 200-208, с. 211, с. 218-219, с. 223-228, с. 230, с. 232-233, с. 239-240, с. 255-257, с. 263, с. 269, с. 280 и др./. В редица случаи тя е подложена на основателна критика. Следва изрично да се подчертае, че разглежданият труд е първото у нас монографично изследване, специално посветено на производството по наказателни дела от частен характер.

Наред с посочените общи достойнства трудът се отличава и с множество конкретни приносни моменти, част от които са следните:

- изясняване на същността на частното начало в наказателния процес, в това число чрез дефиниране на кръга на субектите му; на целите, които стоят пред него и на формите му на проявление. Подчертава се, че според повечето съвременни законодателства субекти на частното начало са не само лицата, които са пострадали от престъплението, а наред с тях и всички други, които се явяват субекти на правото на защита. Това дава възможност при използване на частното начало да се преследват наред с традиционната цел - защита правата и законните интереси на гражданите и нови цели – ускоряване на наказателното производство по волята на обвиняемия, повишаване на ефективността в борбата с престъпността. Изясненото основно съдържание на частното начало в наказателния процес дава възможност на автора аргументирано да обособи и основните му форми на проявление /с. 20 и сл./;

- основателна критика на законодателния подход, който не зачита в необходимата степен целта за ефективност в борбата с престъпността при регламентиране на някои от диференцираните производства /с. 28, бел. 32 под линия/;

- изясняване на същността на наказателното преследване за престъпления от частен характер. На тази основа неговите характерни черти са разгледани съпоставително с тези на наказателното преследване за престъпления от общ характер /с. 36 и сл./;

- очертаване на общото и различното между престъпленията от частен характер и престъпленията от частно-публичен характер. Във връзка с престъпленията от частно-публичен характер се обособява и категорията частно-публично обвинение /с. 43 и сл./;

- систематично и задълбочено разглеждане на насрещното частно обвинение и на насрещната тъжба като средство за реализирането му.

Очертани са проблемите, произтичащи от това, че то не е регламентирано в действащия НПК. Мотивирано се предлага как то да бъде уредено, при което се отчита и необходимостта уредбата му да бъде в съответствие с основните принципи на наказателния процес /с. 46 и сл./;

- изясняване на ролята на прокурора по делата за престъпления от частен характер. Подчертава се, че правомощията на прокурора по тези дела са ограничени и са свързани най-вече с необходимостта да бъдат защитени пострадалите от тези престъпления, които по различни причини не могат сами да защитят своите права и законни интереси /с. 69 и сл./;

- основателна критика на новата редакция на чл. 50 от НПК /в сила от 05.11.2017 г./. Според нея, когато на досъдебното производство се установи, че престъплението се преследва по тѣжба на пострадалия, наказателното производство не се прекратява, като прокурорът уведомява пострадалия за правото му в едномесечен срок да подаде тѣжба. Мотивирано се обяснява защо новата разпоредба е вътрешно противоречива и съдържа основания за недоразумения при тълкуването ѝ. Предлага се нейната отмяна и заместването ѝ с разпоредба, която по адекватен начин регламентира разглежданите случаи /с. 98-102/;

- детайлно изясняване на предпоставките за придобиване на процесуалното качество на частен тѣжител от пострадалото лице – процесуална правоспособност, процесуална дееспособност, тѣжба, подаване на тѣжбата в установения срок, разпореждане на съдията-докладчик за разглеждане на тѣжбата в съдебно заседание /с. 106 и сл./;

- изясняване на съдържанието на специфичните основания по чл. 24, ал. 5 от НПК, на които не се образува наказателно производство за престъпление, което се преследва по тѣжба на пострадалия, а образуваното се прекратява /с. 147 и сл./;

- систематично и задълбочено изследване на всички особености на производството по дела за престъпления от частен характер /с. 182 и сл./;

- аргументирана критика на несистематичния подход на законодателя при последната промяна на чл. 346 от НПК /в сила от 05.11.2017 г./, подчертаващ неясната политика относно възможността за касационен контрол по наказателни дела от частен характер /с. 269 и сл./;

- изясняване на правото на частния тъжител да поиска освобождаване от изтърпяване на наложено наказание преди да е започнало неговото изпълнение /с. 271 и сл./;

- направени са множество добре аргументирани предложения de lege ferenda /с. 42, с. 45-46, с. 56, с. 63-69, с. 93, с. 98, с. 100, с. 102, с. 105, с. 109-111, с. 142-144, с. 149, с. 172, с. 181, с. 193-194, с. 203-209, с. 220-221, с. 247, с. 253, с. 278-282, с. 285-286 и др./.

Предвид очертаните приноси на реабилитационния труд несъмнено се налага изводът, че той е с голямо теоретично и практическо значение за формирането на съвременна политика относно наказателните дела за престъпления от частен характер.

4. За участието си в конкурса доц. д-р Георги Митов представя още шест научни публикации. За четири от тях авторът коректно посочва в справката за научните приноси, че са инкорпорирани в представения монографичен труд и не се налага отделно посочване на техните приносни моменти – „Срок за подаване на тъжбата на пострадалия по наказателни дела от частен характер“ – В: Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долапчиев. Сборник доклади. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017, 178-186; „Процесуални проблеми на реторсията“ – De jure, 2017, № 1, 21-27; „Встъпване на прокурора в наказателното производство за престъпления от частен характер. – В:

Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“. Сборник доклади. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017, 195-210; „Частното начало в наказателния процес“ – В: Юбилейна международна научна конференция „Приложение на конституционните принципи в публичното и частното право“ – 25 години Юридически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и 25 години от приемането на Конституцията на Република България. Велико Търново: Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий“, 2017, 98-108.

Самостоятелно следва да бъдат посочени приносните моменти при другите две публикации – „Някои въпроси по обжалването и протестирането на разпореждането на съдията-докладчик (чл. 249, ал. 3 НПК) и определението на първоинстанционния съд (чл. 288, ал. 2 НПК) за връщане на делото на прокурора“ – В: Наказателното законодателство – традиции и перспективи. Сборник доклади. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2016, 357-369 и „Въззивен контрол върху първоинстанционния съдебен акт при връщане на делото на прокурора“ – В: Право и государство в современном мире: состояние, проблемы, тенденции развития. Материалы международной научно-теоретической конференции – Белгород, ООО „ГиК“, 2016, 57-67. В тях предмет на изследване е възможността за обжалване и протестиране на разпореждането на съдията- докладчик и на определението на първоинстанционния съд за връщане на делото на прокурора поради допуснато на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия или на неговия защитник. Възможните процесуални нарушения на досъдебното производство, които водят до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия или на неговия защитник са обособени в две групи. Към първата група спадат

онези нарушения, които се състоят в неизвършване на предписани процесуални действия, когато това е довело до ограничаване на правата на обвиняемия или на неговия защитник. Изтъква се, че при втората група нарушенията са по-трудно установими. При нея съответното процесуално действие формално е извършено, но правата на обвиняемия или на неговия защитник са ограничени поради начина на извършването му, който не позволява пълноценно реализиране на правото на защита.

5. Като цяло научното творчество на доц. д-р Георги Митов следва да получи висока оценка поради изтъкнатото теоретично и практическо значение на неговите трудове. Те са новост в науката и са резултат на личната научноизследователска работа на автора. Същевременно чрез тях той демонстрира способността си да идентифицира важни за обществото проблеми, да ги изследва задълбочено и да предложи убедителни пътища за решаването им.

В заключение, имайки предвид изложените достойнства на преподавателската, научноизследователската и практическата дейност на доц. д-р Георги Митов, считам че той отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „професор” съгласно чл. 29, ал. 1 от Закона за развитие на академичния състав в Република България. Поради това убедено препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ да избере за професор по наказателен процес доц. д-р Георги Иванов Митов.

гр. София

Изготвил становището:

януари 2018 г.

/проф. д-р Пламен Панайотов/

